

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«Погоджено»

Директор навчально-наукового
інституту економіки та управління
_____ В. П. Клочан
« _____ » _____ 2018 р.

«Затверджую»

Перший проректор
_____ Д. В. Бабенко
« _____ » _____ 2018 р.

Декан обліково-фінансового
факультету

_____ О. М. Вишнеvsька
« _____ » _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з вибіркової дисципліни
«Управління фінансовою санацією підприємства»
шифр за ОПП – ВМПП 4
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (2 курс)
на 2018-2019 навчальний рік
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітній ступінь «Магістр»
Кваліфікація - магістр з фінансів, банківської справи та страхування

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Курс – 2

Семестр – 3

Всього годин – 90 год. / 3 кред.

з них:

лекцій – 22 год./ 0,73 кред.

практичних занять – 22 год. / 0,73 кред.

самостійна робота – 46 год. / 1,54 кред.

Екзамен в 3 семестрі

Миколаїв
2018

Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Фінанси, банківська справа та страхування», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного Університету від 28.03.2017р. (протокол №8).

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол №19 від «13» червня 2018 року.

Завідувач кафедри

д-р. екон. наук, професор

Н.М. Сіренко

Робочу програму схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № 10 від «15» червня 2018 року.

Голова науково-методичної комісії

канд. екон. наук, доцент

Ю.Ю. Чебан

1. АНОТАЦІЯ

В умовах нестабільного ринкового середовища підприємства змушені кардинально змінювати ставлення до фінансових аспектів своєї діяльності. Звичні способи регулювання господарських процесів не забезпечують стійкого фінансового стану, не сприяють своєчасному реагуванню на виникнення кризових явищ під впливом факторів внутрішнього і зовнішнього середовища. Вирішення цієї проблеми можливе за ефективного використання методів та інструментів фінансового оздоровлення. Формування і використання комплексу фінансових інструментів дозволять підприємству нейтралізувати основні причини банкрутства.

У зв'язку з цим для підприємств, що знаходяться у процедурах банкрутства, необхідно розробити комплексну методологію і методику відновлення платоспроможності й досягнення довгострокової фінансової стійкості. Тому важливе місце в підготовці висококваліфікованих магістрів із економіки відводиться в навчальній дисципліні «Управління фінансовою санацією підприємств». Мета дисципліни – дати здобувачам вищої освіти базові знання з управління процесами підготовки та здійснення фінансового оздоровлення неплатоспроможних підприємств, сформувати систему теоретичних знань та практичних навичок управління санацією, реструктуризацією підприємств та застосування у разі необхідності процедури ліквідації.

SUMMARY

In an unstable market environment, enterprises are forced to radically change their attitude to the financial aspects of their activities. The usual ways of regulating economic processes do not provide a stable financial state, do not contribute to timely response to the emergence of crisis phenomena under the influence of factors of the internal and external environment. The solution to this problem is due to the effective use of methods and instruments for financial rehabilitation. Formation and use of a complex of financial instruments will allow the company to neutralize the main causes of bankruptcy.

In this regard, for enterprises in bankruptcy procedures, it is necessary to develop a comprehensive methodology and methodology for restoring solvency and achieving long-term financial sustainability. Therefore, an important place in the training of highly skilled masters in economics is given in the discipline "Management of financial rehabilitation of enterprises". The purpose of the discipline is to provide students with basic

knowledge in managing the processes of preparation and implementation of financial rehabilitation of insolvent enterprises, to form a system of theoretical knowledge and practical skills of management of rehabilitation, restructuring of enterprises and, if necessary, liquidation procedures.

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ САНАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Кваліфікація «Магістр з фінансів, банківської справи та страхування»

Нормативна/вибіркова – **вибіркова**

Семестр – 3

Кількість кредитів ECTS – 3

Кількість змістових модулів – 2

Кількість тем – 11

Загальна кількість годин – 90 год.

Види освітньої діяльності та види занять, обсяг годин:

лекції – 22 год.

практичні заняття – 22 год.

самостійна робота – 46 год.

Форми підсумкового контролю заходу – екзамен

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: отримання здобувачами вищої освіти базових знань та набуття практичних навичок з питань управління фінансовою санацією, реструктуризації суб'єктів господарювання, фінансового забезпечення ліквідації підприємств.

Завдання дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти теоретичну та методологічну базу, необхідну для оволодіння практикою управління фінансовою санацією підприємства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства» є: методологічні положення, теоретико-методологічні засади та інструментарій здійснення управління фінансовою санацією підприємства.

Після вивчення дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства» здобувач вищої освіти повинен знати:

- основи фінансової санації підприємств;
- процес санаційного контролінгу та аудиту;
- підходи до санаційної реструктуризації підприємства;
- правові аспекти санації підприємства;
- засади державної фінансової підтримки санації підприємств.

Крім того, після вивчення дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства» здобувач вищої освіти повинен вміти:

- проводити на практиці санаційний контролінг підприємств;
- здійснювати санаційний аудит підприємств;
- знаходити фінансові джерела санації підприємства;
- проводити фінансування санації підприємств;
- використовувати у практичній діяльності правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємств;
- здійснювати оцінювання вартості майна на підприємстві.

4. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Фінанси	УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ САНАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА	Фінанси підприємств
Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання		Фінансовий аналіз підприємств

5. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Управління фінансовою санацією підприємства	Змістовий модуль 1 Підприємство як суб'єкт антикри- зової системи господарювання	Тема 1 Основи фінансової санації підприємств
		Тема 2 Санаційний контролінг
		Тема 3 Санаційний аудит
		Тема 4 Санація балансу
		Тема 5 Фінансові джерела санації підприємства
	Змістовий модуль 2 Фінансові аспекти санації підприємств	Тема 6 Санаційна реструктуризація підприємства
		Тема 7 Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємства
		Тема 8 Особливості санації та банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності
		Тема 9 Фінансування санації підприємств
		Тема 10 Оцінювання вартості майна підприємства
		Тема 11 Державна фінансова підтримка санації підприємств

6. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Загальний розподіл годин і кредитів

Відповідно до навчального плану і Освітньо – професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Фінанси, банківська справа та страхування» курс навчальної дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства» вивчається здобувачами вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за освітньо-професійною та освітньо-науковою програмами протягом 3 семестру (2 курс).

Курс складається із 90 годин / 3 кред. (2 змістових модулі), в тому числі теоретичний курс (лекції) 22 год. / 0,73 кред., практичні заняття 22 год. / 0,73 кред., самостійна робота – 46 год. / 1,54 кред.

По завершенню курсу передбачено екзамен (в 3 семестрі).

Види занять	Загальна кількість годин/кредитів	Аудиторна кількість годин
Лекції	22 год. / 0,73	22
Практичні	22 год. / 0,73	22
Самостійна робота	46 год. / 1,54	-
Разом по курсу	90/3	44

З дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства» постійно проводиться контроль знань здобувачів вищої освіти шляхом систематичного виконання контрольних робіт, перевіряється виконання самостійної роботи. В кінці семестру здобувачі вищої освіти здають екзамен.

6.2 Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Модулі курсу			Найменування теми	Розподіл навчального часу				Термін виконання, тижнів	Термін контрольного заходу
Найменування	Обсяг, кредит	Сума залікових балів		лекції	практичні	самостійна робота	Термін виконання, тижнів		
Змістовний модуль 1. Підприємство як суб'єкт антикризової системи господарювання	1,33	16-25	Тема 1 . Основи фінансової санації підприємств	2	2	4	1,2	1	
			Тема 2. Санаційний контролінг	2	2	4	1,2	2	
			Тема 3. Санаційний аудит	2	2	4	3,4	3	
			Тема 4. Санація балансу	2	2	4	3,4	4	
			Тема 5. Фінансові джерела санації підприємства	2	2	4	5,6	5	
Змістовний модуль 2. Фінансові аспекти санації підприємств	1,67	20-35	Тема 6. Санаційна реструктуризація підприємства	2	2	4	5,6	6	
			Тема 7. Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємства	2	2	4	7,8	7	
			Тема 8. Особливості санації та банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності	2	2	4	7,8	8	
			Тема 9. Фінансування санації підприємств	2	2	4	9,10	9	
			Тема 10. Оцінювання вартості майна підприємства	2	2	6	9,10	10	
			Тема 11. Державна фінансова підтримка санації підприємств	2	2	4	11	11	
Всього	3	36-60		22	22	46	x	x	

6.3 Перелік та короткий зміст лекцій

Лекції традиційні з елементами диспути, з використанням мультимедійного обладнання для презентації (22 годин).

Змістовний модуль 1. Підприємство як суб'єкт антикризової системи господарювання

Тема 1. Основи фінансової санації підприємств

Фінансова криза на підприємстві: фази, види та фактори виникнення. Економічна сутність санації та випадки, в яких приймається рішення про санацію. Поняття та порядок проведення досудової санації. Економічна сутність санації підприємств. Випадки, в яких приймається рішення про проведення санації. Поняття та порядок проведення досудової санації. Класична модель фінансової санації. Антикризовий фінансовий менеджмент.

Тема 2. Санаційний контролінг

Сутність та основні завдання фінансового контролінгу. Характеристика методів контролінгу. Опитування (анкетування). Факторний аналіз відхилень. Софт-аналіз (аналіз сильних і слабких сторін підприємства). Портфельний аналіз. Вартісний аналіз. Аналіз точки беззбитковості. Нуль-базис-бюджетування (zbb, zero-base-budgeting). ABC (XYZ)-аналіз. Бенчмаркінг. Система раннього попередження та реагування. Методи прогнозування банкрутства. Підходи до моделей прогнозування банкрутства. Моделі прогнозування банкрутства. Зміст та розробка плану санації.

Тема 3. Санаційний аудит

Сутність, мета та характерні риси санаційного аудиту. Санаційна спроможність. Методи та програма санаційного аудиту. Порядок проведення санаційного аудиту. Дослідження наявної санаційної концепції. Аналіз виробничо-господарської діяльності. Дослідження загальної виробничої структури підприємства. Дослідження рівня технології виробництва. Дослідження витрат на виробництво. Дослідження основних фондів та амортизаційних відрахувань. Оцінка майнового стану. Дослідження показників праці. Аудит фінансової сфери підприємства. Оцінювання динаміки та структури валюти балансу. Аудит власного капіталу. Оцінка ліквідності активів підприємства та його платоспроможності. Аудит позичкового капіталу та кредиторської заборгованості. Аудит дебіторської заборгованості. Аудит реальних та фінансових інвестицій (вкладень). Аналіз Cash-flow. Оцінка ділової активності підприємства. Оцінка підприємства на ринку факторів виробництва та на ринку збуту готової продукції. Складання та зміст акту аудиторської перевірки.

Тема 4. Санація балансу

Власний капітал, його функції та складові. Збитки підприємства та джерела їх покриття. Економічний зміст санації балансу та призначення санаційного прибутку. Цілі та методи зменшення статутного фонду

підприємств. Деномінація та конверсія акцій Санація викупом акцій (придбання часток) у власників.

Тема 5. Фінансові джерела санації підприємства

Поняття та класифікація внутрішніх джерел фінансової стабілізації. Збільшення вхідних грошових потоків. Збільшення виручки від реалізації. Реструктуризація активів. Зменшення вихідних грошових потоків. Зниження собівартості продукції. Згортання інвестицій та зменшення витрат, які не належать до собівартості продукції. Зовнішні фінансові джерела санації підприємств. Фінансування санації за рахунок акціонерного (пайового) капіталу. Основні цілі та порядок збільшення статутного фонду. Методи та джерела збільшення статутного фонду. Збільшення кількості акцій існуючої номінальної вартості. Збільшення номінальної вартості корпоративних прав. Обмін облігацій на акції. Альтернативна санація. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника. Форми реструктуризації заборгованості. Трансформація боргу у власність. Пролонгація та списання заборгованості. Санаційні кредити. Фінансова участь персоналу в санації підприємства.

Змістовний модуль 2. Фінансові аспекти санації підприємств

Тема 6. Санаційна реструктуризація підприємства

Сутність, форми, види та передумови реструктуризації підприємств. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємств (злиття, приєднання, поглинання). Реорганізація підприємств, спрямована на їх розукрупнення (поділ, виділення). Перетворення. Передавальний та розподільний баланси.

Тема 7. Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємства

Необхідність, функції та завдання інституту банкрутства підприємств. Порядок порушення справи про банкрутство. Підготовче засідання господарського суду. Процедура розпорядження майном боржника. Функції та повноваження розпорядника майна. Попереднє засідання господарського суду. Проведення зборів кредиторів і утворення комітету кредиторів. Санація боржника на ухвалу господарського суду. Винесення ухвали про проведення санації боржника. Функції та повноваження керуючого санацією. Продаж в процедурі санації майна боржника як цілісного майнового комплексу. Звіт керуючого санацією. Ліквідаційна процедура. Функції та повноваження ліквідатора та членів ліквідаційної комісії. Ліквідаційна маса. Черговість задоволення вимог кредиторів. Звіт ліквідатора.

Ліквідаційний баланс. Мирова угода. Припинення провадження у справі про банкрутство. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство. Методика виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства.

Тема 8. Особливості санації та банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності

Особливості банкрутства сільськогосподарських підприємств. Особливості банкрутства страховиків. Особливості банкрутства професійних учасників ринку цінних паперів. Особливості банкрутства суб'єкта підприємницької діяльності – громадянина. Особливості банкрутства селянського (фермерського) господарства. Особливості банкрутства боржника, що ліквідується власником. Особливості банкрутства відсутнього боржника. Особливості провадження санації боржника його керівником. Особливості санації, банкрутства та ліквідації комерційних банків. Причини, симптоми та наслідки фінансової кризи банківської установи. Санація комерційного банку. Функціонування банку в режимі фінансового оздоровлення. Призначення тимчасової адміністрації для управління комерційним банком. Ліквідація та реорганізація комерційного банку.

Тема 9. Фінансування санації підприємств

Форми фінансової санації. Визначення потреби в капіталі. Зміст та види потреби в капіталі. Потреба в капіталі для проведення санації підприємства. Визначення потреби в інвестиційному капіталі. Визначення потреби в оборотному капіталі. Забезпечення фінансової рівноваги на підприємстві. Правила фінансування: золоте правило фінансування. золоте правило балансу; правило вертикальної структури капіталу. Ефект фінансового левериджу.

Тема 10. Оцінювання вартості майна підприємства

Необхідність, завдання та принципи експертного оцінювання вартості майна підприємства. Порядок оцінювання вартості майна. Методи оцінювання вартості майна. Метод балансової вартості. Метод ринкової вартості. Метод витрат. Метод аналогів. Метод капіталізованої вартості. Інвентаризація майна як складова частина оцінки його вартості. Аудиторська перевірка фінансової звітності. Оцінювання вартості підприємства як цілісного майнового комплексу. Оцінювання вартості корпоративних прав. Оцінювання об'єктів нерухомості. Оцінювання вартості нематеріальних активів і рухомого майна підприємств. Звіт про експертне оцінювання вартості майна.

Тема 11. Державна фінансова підтримка санації підприємств

Зміст та необхідність державної санаційної підтримки підприємств. Форми та методи державної фінансової підтримки підприємств. Пряме державне фінансування санації підприємств. Непрямі форми державного фінансового сприяння санації підприємств.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Змістовний модуль 1. Підприємство як суб'єкт антикризової системи господарювання (22 год.)

ЛК 1 Тема 1. Основи фінансової санації підприємств (2 год.)

1.1. Фінансова криза на підприємстві: фази, види та фактори виникнення.

1.2. Економічна сутність санації та випадки, в яких приймається рішення про санацію. Поняття та порядок проведення досудової санації.

1.3. Класична модель фінансової санації.

1.4. Антикризовий фінансовий менеджмент.

ЛК 2 Тема 2. Санаційний контролінг (2 год.)

2.1. Поняття контролінгу, історія виникнення і розвитку.

2.2. Контролінг в процесі управління.

2.3. Завдання і функції санаційного контролінгу.

2.4. Стратегічний і оперативний контролінг.

2.5. Напрямки контролінгу.

2.6. Методи фінансового контролінгу.

ЛК 3 Тема 3. Санаційний аудит (2 год.)

3.1. Сутність і завдання санаційного аудиту.

3.2. Методичний інструментарій санаційного аудиту.

3.3. Методики оцінки санаційної спроможності.

3.4. Етапи проведення санаційного аудиту.

ЛК 4 Тема 4. Санація балансу (2 год.)

4.1. Зміст та структура бухгалтерського балансу підприємства.

4.2. Сутність санації балансу.

4.3. Законодавче регулювання санації балансу.

ЛК 5 Тема 5. Фінансові джерела санації підприємства (2 год.)

5.1. Сутність та класифікація внутрішніх джерел фінансування.

5.2. Збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків.

5.3. Класифікація зовнішніх джерел фінансування санації підприємства.

Змістовний модуль 2. Фінансові аспекти санації підприємств (10 год.)

ЛК 6 Тема 6. Санаційна реструктуризація підприємства (2 год.)

6.1. Сутність реструктуризації підприємства. Санаційна реструктуризація.

6.2. Форми санаційної реструктуризації.

6.3. Фінансова реструктуризація.

ЛК 7 Тема 7 Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємства(2 год.)

7.1. Характеристика процедури банкрутства.

7.2. Законодавче регулювання досудової і судової санації.

7.3. Мирова угода в справі про банкрутство.

ЛК 8 Тема 8. Особливості санації та банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності (2 год.)

8.1. Особливості банкрутства сільськогосподарських підприємств.

8.2. Особливості банкрутства страховиків.

8.3. Особливості банкрутства суб'єкта підприємницької діяльності – громадянина.

8.4. Особливості банкрутства селянського (фермерського) господарства.

8.5. Особливості банкрутства боржника, що ліквідується власником.

8.6. Особливості банкрутства відсутнього боржника.

8.7. Особливості провадження санації боржника його керівником.

8.8. Особливості санації, банкрутства та ліквідації комерційних банків.

ЛК 9 Тема 9. Фінансування санації підприємств (2 год.)

9.1. Форми фінансової санації.

9.2. Визначення потреби в капіталі.

9.3. Забезпечення фінансової рівноваги на підприємстві.

9.4. Правила фінансування.

ЛК 10 Тема 10. Оцінювання вартості майна (2 год.)

10.1. Значення і порядок оцінювання вартості майна.

10.2. Методи оцінювання вартості майна.

10.3. Оцінка вартості цілісного майнового комплексу, корпоративних прав, об'єктів нерухомості, рухомого майна і нематеріальних активів.

ЛК 10 Тема 11. Державна фінансова підтримка санації підприємств (2 год.)

11.1. Зміст, форми та необхідність державної підтримки санації.

11.2. Державні органи з питань регулювання банкрутства і санації.

11.3. Законодавче регулювання санації і банкрутства: світовий досвід.

Разом

22 год.

6.4 Перелік та план практичних занять

Практичні завдання з курсу «Управління фінансовою санацією підприємства» виконуються здобувачами вищої освіти протягом семестру згідно з програмою курсу з метою закріплення теоретичних знань. Викладачем, який веде практичні заняття, здійснює поточний контроль виконання практичних завдань шляхом перевірки наявності виконаних завдань та індивідуальної співбесіди зі здобувачем вищої освіти за кожним завданням. Кожне завдання оцінюється окремо відповідно до встановлених критеріїв оцінки.

Виконання практичних завдань має творчий характер. Попередньо здобувач вищої освіти повинен вивчити відповідні теми за рекомендованою літературою, список якої наведено в кінці робочої програми. З незрозумілих питань курсу здобувач вищої освіти може одержати консультацію викладача дисципліни у відповідні дні, за графіком, установленим кафедрою.

Змістовний модуль 1. Підприємство як суб'єкт антикризової системи господарювання

ПЗ 1 Тема 1. Основи фінансової санації підприємств (2 год.)

1. Усне опитування.

2. Задача.

3. Тести.

Питання для опитування

1. Що таке санація?

2. Що є метою фінансової санації?

3. Назвіть основні шляхи санації.
4. В яких випадках приймається рішення про проведення санації?
5. Назвіть суттєві відмінності між досудовою та судовою санацією.
6. Які типи санаційних заходів Ви знаєте?
7. Який економічний зміст санаційних заходів фінансово-економічного характеру?
8. Що передбачають технологічні санаційні заходи?
9. Назвіть етапи проведення санації підприємства.
10. Назвіть критерії класифікації процедур санації.
11. Які Ви знаєте форми санації, визначені законодавством?
12. Назвіть функціональні сфери менеджменту санації.
13. Що таке — проект санації"?
14. Назвіть критерії вибору альтернативного варіанта проекту санації.
15. Які Ви знаєте критерії оцінки санації?
16. Що таке — класична модель санації?
17. Які заходи можуть бути передбачені у програмі санації?

ПЗ 2 Тема 2. Санаційний контролінг (2 год.)

1. Усне опитування.
2. Задача.
3. Тести.

Питання для опитування

1. Де, коли і за яких умов почав формуватися контролінг?
2. Що означає термін “контролінг”?
3. Які зарубіжні та вітчизняні вчені займалися вивченням поняття “контролінг”?
4. Яка відмінність у розумінні терміна —контролінг закордонними та вітчизняними вченими?
5. Дайте визначення системи контролінгу.
6. Назвіть складові елементи системи контролінгу.
7. Які основні завдання виконує служба контролінгу?
8. Яке місце в організаційній структурі підприємства може займати служба контролінгу?
9. Чи використовується на українських підприємствах система контролінгу? Як саме?
10. Якою може бути структура служби контролінгу?
11. Які основні причини запровадження контролінгу на вітчизняних підприємствах?
12. Які функції виконує контролінг?

13. Які Ви знаєте види контролінгу?

14. Дайте визначення системи раннього попередження та реагування (СРПР).

15. Які етапи включає процес формування системи раннього попередження і реагування?

ПЗ 3 Тема 3. Санаційний аудит (2 год.)

1. Усне опитування.

2. Задача.

3. Тести.

Питання для опитування

1. Що характеризує поняття “санаційна спроможність”?

2. Як оцінка санаційної спроможності впливає на подальшу долю підприємства-боржника?

3. Дайте визначення аудиту як сфери діяльності.

4. У чому полягає особливість місця санаційного аудиту в системі аудиторської діяльності?

5. Хто може бути ініціатором проведення санаційного аудиту?

6. Яка основна мета санаційного аудиту?

7. Які основні завдання проведення санаційного аудиту?

8. Назвіть основні джерела інформації для санаційного аудиту.

9. Що є об'єктом дослідження у процесі проведення санаційного аудиту?

10. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи проведення санаційного аудиту.

ПЗ 4 Тема 4. Санація балансу (2 год.)

1. Усне опитування.

2. Задача.

3. Тести.

Питання для опитування

1. У чому полягає досудове врегулювання господарських спорів?

2. Які строки позовної давності встановлено чинним господарським законодавством України?

3. Що таке ціна позову?

4. Які типи процедур може застосувати господарський суд до боржника?

5. Дайте визначення поняття "банкрутства".

6. Хто може виступати суб'єктами банкрутства?

7. Дайте коротку характеристику послідовності справи про банкрутство в Україні.
8. Які питання належить до компенсації комітету кредиторів?
9. Назвіть основні етапи ліквідації підприємства.
10. Охарактеризуйте коротко діяльність ліквідаційної комісії.
11. Що таке ліквідаційна маса?
12. Коротко охарактеризуйте черговість задоволення претензій кредиторів.
13. У якому випадку складається ліквідаційний баланс підприємства?
14. Хто може бути призначатись керуючим санацією, які його функції та повноваження?
15. Охарактеризуйте коротко мирову угоду, як процедуру врегулювання господарських спорів.

ПЗ 5 Тема 5. Фінансові джерела санації підприємства(2 год.)

1. Усне опитування.
2. Задача.
3. Тести.
4. Контрольна робота зі змістовного модулю 1.

Питання для опитування:

1. Сутність та класифікація внутрішніх джерел фінансування.
2. Збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків.
3. Класифікація зовнішніх джерел фінансування санації підприємства.
4. Дайте визначення поняття “план фінансової санації”.
5. Яким законодавчим актом регламентується процедура розробки плану санації?
6. Які функції виконує план фінансового оздоровлення?

Змістовний модуль 2. Фінансові аспекти санації підприємств

ПЗ 6 Тема 6. Санаційна реструктуризація підприємства (2 год.)

1. Усне опитування.
2. Задача.
3. Тести.

Питання для опитування

1. У чому полягає суть санаційної реструктуризації підприємства?
2. Охарактеризуйте історичний досвід реструктуризаційних процесів у різних економічних системах.
3. Які види реструктуризації Ви знаєте?

4. Що передбачає оперативна реструктуризація, які заходи її супроводжують?
5. Яким чином здійснюється стратегічна реструктуризація, які заходи її супроводжують?
6. Якою може бути реструктуризація залежно від масштабу проведення?
7. Класифікуйте реструктуризацію залежно від орієнтації на цілі й інтенсивності розробки та реалізації заходів.
8. На які види поділяється реструктуризація залежно від функціональної сфери діяльності підприємства?
9. Якою може бути реструктуризація залежно від джерела ініціативності її проведення?
10. Якою може бути реструктуризація в контексті антикризового управління?
11. Охарактеризуйте реорганізацію, спрямовану на укрупнення підприємств.
12. Яким чином може здійснюватися реорганізація, спрямована на подібнення підприємств?
13. Охарактеризуйте реорганізацію, спрямовану на перс творення підприємств.

ПЗ 7 Тема 7. Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємства(2 год.)

1. Усне опитування.
2. Задача.
3. Тести.

Питання для опитування

1. У чому полягає досудове врегулювання господарських спорів?
2. Які строки позовної давності встановлено чинним господарським законодавством України?
3. Що таке ціна позову?
4. Які типи процедур може застосувати господарський суд до боржника?
5. Дайте визначення поняття "банкрутства".
6. Хто може виступати суб'єктами банкрутства?
7. Дайте коротку характеристику послідовності справи про банкрутство в Україні.
8. Які питання належить до компенсації комітету кредиторів?
9. Назвіть основні етапи ліквідації підприємства.
10. Охарактеризуйте коротко діяльність ліквідаційної комісії.

11. Що таке ліквідаційна маса?
12. Коротко охарактеризуйте черговість задоволення претензій кредиторів.
13. У якому випадку складається ліквідаційний баланс підприємства?
14. Хто може бути призначатись керуючим санацією, які його функції та повноваження?
15. Охарактеризуйте коротко мирову угоду, як процедуру врегулювання господарських спорів.

ПЗ 8 Тема 8. Особливості санації та банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності (2 год.)

1. Усне опитування.
2. Задача.
3. Тести.

Питання для опитування

1. Особливості банкрутства сільськогосподарських підприємств.
2. Особливості банкрутства страховиків.
3. Особливості банкрутства суб'єкта підприємницької діяльності – громадянина.
4. Особливості банкрутства селянського (фермерського) господарства.
5. Особливості банкрутства боржника, що ліквідується власником.
6. Особливості банкрутства відсутнього боржника.
7. Особливості провадження санації боржника його керівником.
8. Особливості санації, банкрутства та ліквідації комерційних банків.

ПЗ 9 Тема 9. Фінансування санації підприємств (2 год.)

1. Усне опитування.
2. Задача.
3. Тести.

Питання для опитування

1. У чому полягає суть санаційної реструктуризації підприємства?
2. Охарактеризуйте історичний досвід реструктуризаційних процесів у різних економічних системах.
3. Які види реструктуризації Ви знаєте?
4. Що передбачає оперативна реструктуризація, які заходи її супроводжують?

5. Яким чином здійснюється стратегічна реструктуризація, які заходи її супроводжують?
6. Якою може бути реструктуризація залежно від масштабу проведення?
7. Класифікуйте реструктуризацію залежно від орієнтації на цілі й інтенсивності розробки та реалізації заходів.
8. На які види поділяється реструктуризація залежно від функціональної сфери діяльності підприємства?
9. Якою може бути реструктуризація залежно від джерела ініціативності її проведення?
10. Якою може бути реструктуризація в контексті антикризового управління?
11. Охарактеризуйте реорганізацію, спрямовану на укрупнення підприємств.
12. Яким чином може здійснюватися реорганізація, спрямована на подрібнення підприємств?
13. Охарактеризуйте реорганізацію, спрямовану на перс творення підприємств.

ПЗ 10 Тема 10. Оцінювання вартості майна (2 год.)

1. Усне опитування.
2. Задача.
3. Тести.
4. Контрольна робота зі змістовного модулю 2.

Питання для опитування

1. На яких стадіях провадження справи про банкрутство здійснюється оцінка вартості майна боржника?
2. Назвіть правові акти, які застосовуються в процесі оцінки майна.
3. Які Ви знаєте Міжнародні стандарти оцінки?
4. Перелічіть та коротко охарактеризуйте основні принципи оцінки майна.
5. Назвіть основні методичні підходи, які використовуються для оцінки майна.
6. Охарактеризуйте основні методи оцінки.
7. У чому полягає суть витратного підходу до оцінки майна?
8. Охарактеризуйте послідовність етапів оцінки майна за чинними стандартами.
9. З яких пунктів повинен складатися звіт про оцінку майна?
10. У чому полягає зміст рецензування звіту про оцінку та висновку про вартість об'єкта оцінки?

Разом

22 год.

1.5 Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання

Самостійна робота здобувача вищої освіти є однією з форм організації навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять за розкладом.

Самостійна робота здобувача вищої освіти в обсязі 46 годин складається з вивчення матеріалу за допомогою конспектів лекцій, підручників, допоміжної літератури, а також підготовки до практичних занять. Теми, які виносяться для самостійного відпрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час.

Форма перевірки та оцінювання завдань обов'язкової самостійної роботи

Мо-дуль	№ з/п	Змістовий модуль	Кіль-кість годин	Кількість балів	Форма контролю
1	1	Тема 1 . Основи фінансової санації підприємств	4	1-3	Опитування, тестування
1	2	Тема 2. Санаційний контролінг	4	1-3	Опитування, тестування
1	3	Тема 3. Санаційний аудит	4	1-3	Опитування, тестування
1	4	Тема 4. Санація балансу	4	1-3	Опитування, тестування
1	5	Тема 5. Фінансові джерела санації підприємства	4	1-3	Опитування, тестування
2	6	Тема 6. Санаційна реструктуризація підприємства	4	1-3	Опитування, тестування
2	7	Тема 7. Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємства	4	1-3	Опитування, тестування
2	8	Тема 8. Особливості санації та банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності	4	1-3	Опитування, тестування
2	9	Тема 9. Фінансування санації підприємств	4	1-3	Опитування, тестування
2	10	Тема 10. Оцінювання вартості майна підприємства	6	1-3	Опитування, тестування
2	11	Тема 11. Державна фінансова підтримка санації підприємств	4	1-3 1-5	тестування, тези
Всього			46	12-38	

6.6 Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Питання для поточного контролю

Змістовний модуль 1. Підприємство як суб'єкт антикризової системи господарювання

1. Фінансова криза на підприємстві: фази, види та фактори виникнення.
2. Економічна сутність санації підприємств.
3. Випадки, в яких приймається рішення про проведення санації.
4. Поняття та порядок проведення досудової санації.
5. Класична модель фінансової санації.
6. Антикризовий фінансовий менеджмент.

7. Сутність та основні завдання фінансового контролінгу.
8. Характеристика методів контролінгу.
9. Опитування (анкетування).
10. Факторний аналіз відхилень.
11. Софт-аналіз (аналіз сильних і слабких сторін підприємства).
12. Портфельний аналіз.
13. Вартісний аналіз.
14. Аналіз точки беззбитковості.
15. Нуль-базис-бюджетування.
16. ABC (XYZ)-аналіз.
17. Бенчмаркінг.
18. Система раннього попередження та реагування. Методи прогнозування банкрутства.
19. Характеристика системи, завдання, етапи створення.
20. Методи прогнозування банкрутства.
21. Підходи до моделей прогнозування банкрутства.
22. Моделі прогнозування банкрутства.
23. Зміст та розробка плану санації.
24. Сутність, мета та характерні риси санаційного аудиту. Санаційна спроможність.
25. Методи та програма санаційного аудиту.
26. Порядок проведення санаційного аудиту.
27. Дослідження наявної санаційної концепції.
28. Аналіз виробничо-господарської діяльності.
29. Дослідження загальної виробничої структури підприємства.
30. Дослідження рівня технології виробництва.
31. Дослідження витрат на виробництво.

32. Дослідження основних фондів та амортизаційних відрахувань. Оцінка майнового стану.
33. Дослідження показників праці.
34. Аудит фінансової сфери підприємства.
35. Оцінювання динаміки та структури валюти балансу.
36. Аудит власного капіталу.
37. Оцінка ліквідності активів підприємства та його платоспроможності.
38. Аудит позичкового капіталу та кредиторської заборгованості.
39. Аудит дебіторської заборгованості.
40. Аудит реальних та фінансових інвестицій (вкладень).
41. Аналіз Cash-flow.
42. Оцінка ділової активності підприємства.
43. Оцінка підприємства на ринку факторів виробництва та на ринку збуту готової продукції.
44. Складання та зміст акту аудиторської перевірки.
45. Власний капітал, його функції та складові.
46. Збитки підприємства та джерела їх покриття.
47. Економічний зміст санації балансу та призначення санаційного прибутку.
48. Цілі та методи зменшення статутного фонду підприємств.
49. Деномінація та конверсія акцій.
50. Санація викупом акцій (придбання часток) у власників.
51. Внутрішні фінансові джерела санації підприємств.
52. Поняття та класифікація внутрішніх джерел фінансової стабілізації.
53. Збільшення вхідних грошових потоків.
54. Збільшення виручки від реалізації.
55. Реструктуризація активів.
56. Зменшення вихідних грошових потоків.
57. Зниження собівартості продукції.
58. Згортання інвестицій та зменшення витрат, які не належать до собівартості продукції.
59. Зовнішні фінансові джерела санації підприємств.
60. Фінансування санації за рахунок акціонерного (пайового) капіталу.
61. Основні цілі та порядок збільшення статутного фонду.
62. Методи та джерела збільшення статутного фонду.
63. Збільшення кількості акцій існуючої номінальної вартості.
64. Збільшення номінальної вартості корпоративних прав.

65. Обмін облігацій на акції.
66. Альтернативна санація.
67. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.
68. Форми реструктуризації заборгованості.
69. Трансформація боргу у власність.
70. Пролонгація та списання заборгованості.
71. Санаційні кредити.
72. Фінансова участь персоналу в санації підприємства.

Змістовний модуль 2. Фінансові аспекти санації підприємств

1. Сутність, форми, види та передумови реструктуризації підприємств.
2. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємств (злиття, приєднання, поглинання).
3. Реорганізація підприємств, спрямована на їх розукрупнення (поділ, виділення).
4. Перетворення підприємства.
5. Передавальний та розподільний баланси.
6. Необхідність, функції та завдання інституту банкрутства підприємств.
7. Порядок порушення справи про банкрутство.
8. Підготовче засідання господарського суду.
9. Процедура розпорядження майном боржника. Функції та повноваження розпорядника майна.
10. Попереднє засідання господарського суду.
11. Проведення зборів кредиторів і утворення комітету кредиторів.
12. Санація боржника на ухвалу господарського суду.
13. Винесення ухвали про проведення санації боржника. Функції та повноваження керуючого санацією.
14. Продаж в процедурі санації майна боржника як цілісного майнового комплексу.
15. Звіт керуючого санацією.
16. Ліквідаційна процедура.
17. Функції та повноваження ліквідатора та членів ліквідаційної комісії.
18. Ліквідаційна маса.
19. Черговість задоволення вимог кредиторів.
20. Звіт ліквідатора. Ліквідаційний баланс.
21. Мирова угода.
22. Припинення провадження у справі про банкрутство.

23. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.
24. Методика виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства.
25. Особливості банкрутства сільськогосподарських підприємств.
26. Особливості банкрутства страховиків.
27. Особливості банкрутства професійних учасників ринку цінних паперів.
28. Особливості банкрутства суб'єкта підприємницької діяльності – громадянина.
29. Особливості банкрутства селянського (фермерського) господарства.
30. Особливості банкрутства боржника, що ліквідується власником.
31. Особливості банкрутства відсутнього боржника.
32. Особливості провадження санації боржника його керівником.
33. Особливості санації, банкрутства та ліквідації комерційних банків.
34. Причини, симптоми та наслідки фінансової кризи банківської установи.
35. Санація комерційного банку. Функціонування банку в режимі фінансового оздоровлення.
36. Призначення тимчасової адміністрації для управління комерційним банком.
37. Ліквідація та реорганізація комерційного банку.
38. Форми фінансової санації.
39. Визначення потреби в капіталі.
40. Зміст та види потреби в капіталі.
41. Потреба в капіталі для проведення санації підприємства.
42. Визначення потреби в інвестиційному капіталі.
43. Визначення потреби в оборотному капіталі.
44. Забезпечення фінансової рівноваги на підприємстві.
45. Правила фінансування.
46. Золоте правило фінансування.
47. Золоте правило балансу.
48. Правило вертикальної структури капіталу.
49. Ефект фінансового левериджу.
50. Необхідність, завдання та принципи експертного оцінювання вартості майна підприємства.
51. Порядок оцінювання вартості майна.
52. Методи оцінювання вартості майна.
53. Метод балансової вартості.

54. Метод ринкової вартості.
55. Метод капіталізованої вартості.
56. Інвентаризація майна як складова частина оцінки його вартості.
57. Аудиторська перевірка фінансової звітності.
58. Оцінювання вартості підприємства як цілісного майнового комплексу.
59. Оцінювання вартості корпоративних прав.
60. Оцінювання об'єктів нерухомості.
61. Оцінювання вартості нематеріальних активів і рухомого майна підприємств.
62. Звіт про експертне оцінювання вартості майна.
63. Зміст та необхідність державної санаційної підтримки підприємств.
64. Форми та методи державної фінансової підтримки підприємств.
65. Пряме державне фінансування санації підприємств.
66. Непрямі форми державного фінансового сприяння санації підприємств.

Питання для підсумкового контролю (екзамен)

1. Фінансова криза на підприємстві: фази, види та фактори виникнення.
2. Економічна сутність санації та випадки, в яких приймається рішення про санацію. Поняття та порядок проведення досудової санації.
3. Класична модель фінансової санації.
4. Система раннього попередження та реагування. Методи прогнозування банкрутства.
5. Підходи до моделей прогнозування банкрутства.
6. Моделі прогнозування банкрутства.
7. Зміст та розробка плану санації.
8. Антикризовий фінансовий менеджмент.
9. Поняття контролінгу, історія виникнення і розвитку.
10. Контролінг в процесі управління.
11. Завдання і функції санаційного контролінгу.
12. Стратегічний і оперативний контролінг.
13. Напрямки контролінгу.
14. Методи фінансового контролінгу.
15. Сутність і завдання санаційного аудиту.
16. Методичний інструментарій санаційного аудиту.
17. Методики оцінки санаційної спроможності.
18. Етапи проведення санаційного аудиту.

19. Зміст та структура бухгалтерського балансу підприємства.
20. Сутність санації балансу.
21. Законодавче регулювання санації балансу.
22. Сутність та класифікація внутрішніх джерел фінансування.
23. Збільшення вхідних грошових потоків.
24. Зменшення вихідних грошових потоків.
25. Класифікація зовнішніх джерел фінансування санації підприємства.
26. Сутність реструктуризації підприємства. Санаційна реструктуризація.
27. Форми санаційної реструктуризації.
28. Фінансова реструктуризація.
29. Характеристика процедури банкрутства.
30. Законодавче регулювання досудової і судової санації.
31. Мирова угода в справі про банкрутство.
32. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство
33. Особливості банкрутства сільськогосподарських підприємств.
34. Особливості банкрутства страховиків.
35. Особливості банкрутства суб'єкта підприємницької діяльності – громадянина.
36. Особливості банкрутства селянського (фермерського) господарства.
37. Особливості банкрутства боржника, що ліквідується власником.
38. Особливості банкрутства відсутнього боржника.
39. Особливості провадження санації боржника його керівником.
40. Особливості санації, банкрутства та ліквідації комерційних банків.
41. Форми фінансової санації.
42. Визначення потреби в капіталі.
43. Забезпечення фінансової рівноваги на підприємстві.
44. Правила фінансування.
45. Значення і порядок оцінювання вартості майна.
46. Методи оцінювання вартості майна.
47. Оцінка вартості цілісного майнового комплексу, корпоративних прав, об'єктів нерухомості, рухомого майна і нематеріальних активів.
48. Зміст, форми та необхідність державної підтримки санації.
49. Державні органи з питань регулювання банкрутства і санації.
50. Законодавче регулювання санації і банкрутства: світовий досвід.

6.7 Рейтингова оцінка знань з дисципліни та схема поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

№ п/п	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
	ЛЗ	ПЗ			min	max	min	max
1	10	5	Аудиторна робота: Контрольна робота	1	3	5	3	5
			Задача модулю (розв'язання задач, усне опитування, презентація)	2	2	3	4	6
			Самостійна робота: Обов'язкова: - тестування	5	1	2	5	10
			Індивідуальне опрацювання питань курсу (20 год) <i>Разом</i>	4	1	1	4	4
2	10	5	Аудиторна робота: Контрольна робота	1	3	5	3	5
			Задача модулю (розв'язання задач, усне опитування, презентація)	3	2	3	6	9
			Самостійна робота: Обов'язкова: - тестування	6	1	2	6	12
			Індивідуальна: - тези	1	1	5	1	5
			Індивідуальне опрацювання питань курсу (26 год) <i>Разом</i>	4	1	1	4	4
Всього протягом семестру							36	60
Іспит							24	40
Всього по навчальній дисципліні							60	100

За всі види робіт впродовж семестру (тести, опитування, контрольні роботи, самостійна робота тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 36 до 60 балів. Здобувачі вищої освіти, що набрали менше 36 балів до сесії не допускаються. До складання екзамену такі здобувачі вищої освіти можуть бути допущені тільки після того, як наберуть необхідну кількість балів.

Підсумковий контроль знань здійснюється шляхом складання екзамену по екзаменаційних білетах, які містять два теоретичних питання та одну задачу.

Звільнення здобувача вищої освіти від екзамену можливе тільки за рішенням кафедри при значних успіхах здобувача вищої освіти, за поданням викладача. Для цих здобувачів вищої освіти встановлюється по дисципліні 100 балів.

Шкала оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Визначення	Оцінка в балах	Традиційна оцінка
A	Відмінно - відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок.	96-100	Відмінно
B	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками.	86-95	
C	Добре - в загальному правильна робота з певною кількістю помилок.	71-85	Добре
D	Задовільно - непогано, але з незначною кількістю недоліків.	60-70	Задовільно
E	Достатньо — виконання задовольняє мінімальні критерії.	60	
PX	Незадовільно — потрібно попрацювати перед тим як досягти мінімального критерію.	50-59	Незадовільно
F	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота.	менше 50	

Оцінювання здобувачів вищої освіти

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	Відмінно	90-100
BC	Добре	75-89
DE	Задовільно	60-74
PX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59

5. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНІ АКТИ

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

2. Конституція України від 28.06.1996р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс від 05.04.2001 № 2341-III. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
4. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом [Електронний ресурс] : Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.
5. Про іпотечні облигації [Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2005 № 3273-IV — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3273-15>.
6. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг [Електронний ресурс] : Закон України від 12.07.2001р. № 2664-III (зі змінами та доповненнями). — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
8. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства Економіки України від 19.01.2006 № 14. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06>.
9. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
10. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс від 16.01.2003р. № 435-IV. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

ЛІТЕРАТУРА

1. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління [Текст] / ред. О. В. Мозенкова. - Х. : Інжек, 2003. - 272 с.
2. Благодетельова-Вовк С. Л. Управління фінансовою санацією

- підприємств [Текст] : навчальний посібник / С. Л. Благодетелева-Вовк. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 248 с.
3. Боронос В. Г. Управління фінансовою санацією підприємств : підручник / В. Г. Боронос, І. Й. Плікус. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – 457 с.
  4. Грачов В. І. Управління фінансовою санацією [Текст] : навч. посібник / В.І. Грачов, І.П. Косарева, В.В. Прохорова, Т.Б. Кузенко. - Харків : ВД"Інжек", 2004. - 208 с.
  5. Єлецьких С. Я. Фінансова санація та банкрутство підприємств [Текст] : навчальний посібник / С. Я. Єлецьких, Г. В. Тельнова ; Мін-во освіти і науки України, Донбаська держ. машинобудівна академія. - К. : ЦУЛ, 2007. - 176 с.
  6. Зеліско І.М. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. / І.М. Зеліско. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2015. – 320с.
  7. Карпунь І. Н. Антикризові заходи на підприємстві: управління, стратегія, цілі та завдання [Текст] : монографія / І. Н. Карпунь. - Львів : Магнолія 2006, 2013. - 440 с.
  8. Карпунь І. Н. Санація підприємств [Текст] : підручник / І. Н. Карпунь. - Львів : Магнолія 2006, 2013. - 448 с.
  9. Карпунь І. Н. Фінансова санація і банкрутство підприємств (в модулях) [Текст] : навчальний посібник / І. Н. Карпунь. – Львів : Магнолія 2006, 2008. – 432 с.
  10. Кондрашихін А. Б. Фінансова санація і банкрутство підприємств [Текст] : навчальний посібник / А. Б. Кондрашихін Т. В. Пепа, В. О. Федорова ; Мін-во освіти і науки України. - К. : ЦУЛ, 2007. - 208 с.
  11. Копилюк О. І. Фінансова санація та банкрутство підприємств [Текст] : навч. посібник / О.І. Копилюк, А.М. Штангрет. - К. : ЦНЛ, 2005. - 168 с.
  12. Копилюк О. І. Фінансова санація та банкрутство підприємств [Текст] : навчальний посібник / О. І. Копилюк, А. М. Штангрет. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 168 с.
  13. Онисько С. М. Фінансова санація та банкрутство підприємств [Текст] : підручник / С. М. Онисько. – 2-ге вид., випр. і доп. – Львів : Магнолія, 2009. – 268 с.
  14. Онисько С. М. Фінансова санація та банкрутство підприємств [Текст] : підручник / С.М. Онисько. - Львів : Магнолія плюс, 2006. - 265 с.
  15. Полінкевич О. М. Фінансова санація та банкрутство

- підприємств [Текст] : навч. посібник / О. М. Полінкевич, В. П. Лещук. - К. : ЦУЛ, 2011. - 400 с.
16. Салига С. Я. Управління фінансовою санацією підприємства [Текст] : навч. посібник / С.Я. Салига, О.І. Дацій, Н.В. Нестеренко, О.В. Серебряков. - К. : ЦНЛ, 2005. - 240 с.
  17. Тюріна Н. М. Управління фінансовою санацією підприємства [Текст] : підручник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. – Львів : Новий Світ-2000, 2008. – 396 с.
  18. Управління фінансовою санацією [Текст] : підручник / ред. : Т. А. Говорушко. - К. : ЦУЛ, 2013. - 400 с.
  19. Управління фінансовою санацією підприємства [Текст] : навч. посібник / ред. М.О. Данилюк, Савич В.І. - К. : ЦНЛ, 2006. - 320 с.
  20. Управління фінансовою санацією підприємства [Текст] : навчальний посібник / Мін-во освіти і науки України, Івано-Франківський ун-т ; За ред. Данилюка М. О., Савича В. І. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 320 с.
  21. Управління фінансовою санацією підприємства [текст] : підручник. / Т. А. Говорушко, І. В. Дем'яненко, К. В. Багацька [та ін.] за заг. ред. Т. А. Говорушко – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 400 с.
  22. Фінанси підприємств [Текст] : підручник / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 6-е вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с.
  23. Череп А. В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання [Текст] : підручник / А. В. Череп. – К. : Кондор, 2009. – 380 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>
2. Всесвітній банк. — Режим доступу : <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>.
3. Державна служба статистики [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Європейський Союз. — Режим доступу https://eeas.europa.eu/topics/eu-information-russian_ru.

5. Єдине вікно доступу до освітніх ресурсів. — Режим доступу : <http://window.edu.ru>.
6. Кафедра фінансів, банківської справи та страхування Миколаївського національного аграрного університету [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : finance.mnau.edu.ua.
7. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.
8. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>
9. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <https://www.nssmc.gov.ua>.
10. Національний банк України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.
11. Фінансовий портал МІНФІН [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу <http://minfin.com.ua/>

Робочу програму розробила:
асистент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

О.А. Боднар